

ОТРИМУЙ АЛІМЕНТИ!

У зв'язку з особливим станом дитини як особи, що через свій вік потребує певної матеріальної підтримки та захисту, окреме значення мають зобов'язання батьків щодо утримання дитини до досягнення нею повноліття. Відповідно до ст.180 Сімейного кодексу України (далі – СК) батьки зобов'язані утримувати дитину до досягнення нею повноліття. **Обов'язок утримувати дитину є рівною мірою обов'язком як матері, так і батька.** Причому обов'язком особистим, індивідуальним, а не солідарним. **Обов'язок утримувати дитину не залежить від віку батьків.** Закон передбачає **два порядки надання батьками утримання дитині: добровільний та примусовий.** Добровільне виконання батьками обов'язків щодо утримання дитини поділяється на фактичне та договірне. Батьки, зокрема, можуть домовлятися про розмір коштів, що витрачаються на харчування, одяг, навчання, проведення дозвілля й інші побутові потреби дитини. Один із батьків може подати заяву за своїм місцем роботи, місцем виплати пенсії, стипендії про нарахування аліментів на дитину, вказавши розмір та строк. Заява подається особою, яка буде сплачувати аліменти, а не особою, на користь якої сплачуються аліменти. Аліменти відраховуються не пізніше триденного строку від дня, встановленого для виплати заробітної плати, пенсії, стипендії. Бажаючи забезпечити добровільне виконання обов'язків на майбутнє батьки можуть надати своїй домовленості обов'язкового юридичного значення, уклавши цей договір (ч.2 ст.93 і ст.189 СК). Договір укладається у письмовій формі та підлягає нотаріальному посвідченню. У разі невиконання одним із батьків свого обов'язку за договором, аліменти з нього можуть стягуватися на підставі виконавчого напису нотаріуса.

Також законодавство передбачає не тільки добровільний, але і примусовий порядок сплати аліментів. Він має місце у разі виникнення спору про надання коштів на утримання дитини. У такому випадку кожний з подружжя може звернутися до суду з вимогою про стягнення аліментів у примусовому порядку. СК передбачає два способи визначення розміру аліментів: 1) у частці від заробітку (доходу) матері, батька дитини та 2) у твердій грошовій сумі. Треба зазначити, що відповідно до ст. 181 СК способи виконання батьками обов'язку утримувати дитину визначаються за домовленістю між ними. За домовленістю між батьками дитини той із них, хто проживає окремо від дитини, може брати участь у її утриманні в грошовій і (або) натуральній формі.

Увага! За рішенням суду *кошти на утримання дитини (аліменти) присуджуються у частці від доходу її матері, батька і (або) у твердій грошовій сумі.* За нині чинним СК визначення розміру аліментів відбувається в частковому відношенні до заробітку (доходу) батьків, однак сам розмір такої частки законом не встановлюється. Він визначається судом у кожному конкретному випадку примусового стягнення аліментів (ст.183 СК). Суд, при визначенні частини заробітку (доходу), стягнутої як аліменти, може варіювати залежно від співвідношення одержуваної суми з прожитковим мінімумом. Мінімальний розмір аліментів на одну дитину не може бути меншим, ніж 50% прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку. Прожитковий мінімум встановлюється Законом

України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік. У 2018 році прожитковий мінімум на дітей становить: віком до 6 років: • з 01 січня – 1492 гривні, • з 01 липня – 1559 гривень, • з 01 грудня – 1626 гривень; віком від 6 до 18 років: • з 01 січня – 1860 гривень, • з 01 липня – 1944 гривні, • з 01 грудня – 2027 гривень. Якщо стягуються аліменти на 2 і більше дітей, суд визначає єдину частку від заробітку, яка буде стягуватися до досягнення найстаршою дитиною повноліття. Той із батьків або інший законний представник дитини, разом з яким проживає дитина, має право звернутися до суду із заявою про видачу судового наказу про стягнення аліментів у розмірі: на 1 дитину – однієї чверті, на 2 дітей – однієї третини, на 3 і більше дітей – половини заробітку (доходу) платника аліментів. При цьому, розмір аліментів на кожну дитину не повинен перевищувати десяти прожиткових мінімумів на дитину відповідного віку.

Відповідно до ст.182 СК при визначенні розміру аліментів суд враховує наступні обставини: 1) стан здоров'я та матеріальне становище дитини; 2) стан здоров'я та матеріальне становище платника аліментів; 3) наявність у платника аліментів інших дітей, непрацездатних чоловіка, дружини, батьків, дочки, сина; 4) наявність рухомого та нерухомого майна, грошових коштів; 5) доведені стягувачем аліментів витрати платника аліментів, у тому числі на придбання нерухомого або рухомого майна, сума яких перевищує десятикратний розмір прожиткового мінімуму для працездатної особи, якщо платником аліментів не доведено джерело походження коштів; 6) інші обставини, що мають істотне значення.

Увага! За заявою платника або одержувача **суд може визначити розмір аліментів** не в частці від заробітку (доходу) платника, а **у твердій грошовій сумі**. Це можливо у випадках, якщо платник аліментів має нерегулярний, мінливий дохід, частину доходу одержує в натурі, а також за наявності інших обставин, що мають істотне значення. Такий підхід доцільно застосовувати і в інших випадках, наприклад, якщо відповідач нелегально одержує доходи з різних джерел, у зв'язку з чим їхній загальний розмір складно визначити. Розмір аліментів, визначений судом у твердій грошовій сумі, підлягає індексації відповідно до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення».

З метою отримання безкоштовних правових консультацій та роз'яснень з приводу нарахування та стягнення аліментів в межах реалізації правопросвітницького проекту «Я МАЮ ПРАВО!» батьки можуть звернутися до місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги: Першого харківського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги за адресою: м. Харків, просп. Московський, 27 та Третього харківського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги м. Харків за адресою: просп. Науки, 56, офіс 216 (2-й поверх).

Захист прав дитини шляхом законодавчих змін порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів

Верховна Рада України прийняла 07.12.2017 Закон № 2234-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів" (далі – Закон), який спрямований на забезпечення належного виконання рішень щодо стягнення аліментів.

Розроблений за ініціативи та безпосередньої участі Міністерства юстиції [закон #ЧужихДітейНеБуває](#) дає виконавцям низку нових інструментів для стягнення заборгованості з виплати аліментів.

Закон #ЧужихДітейНеБуває запровадив суворі санкції за несплату аліментів. Так, главу 14 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КпАП) доповнено статтею 183⁻¹ «Несплата аліментів», яка встановлює, що у разі несплати аліментів на утримання дитини, одного з подружжя, батьків або інших членів сім'ї, що призвела до виникнення заборгованості, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, - тягне за собою виконання суспільно корисних робіт на строк від ста двадцяти до двохсот сорока годин". Відповідно до статті 31⁻¹ КпАП суспільно корисні роботи полягають у виконанні особою, яка вчинила адміністративне правопорушення, оплачуваних робіт, вид яких визначає відповідний орган місцевого самоврядування. Вид таких робіт визначатимуть органи місцевого самоврядування. Суспільно корисні роботи призначаються районним, районним у місті, міським чи міськрайонним судом (суддею) на строк від 120 до 240 годин і виконуються не більше 8 годин, а неповнолітніми - не більше 2-х годин на день. Міністр юстиції України Павло Петренко під час свого виступу в Кабінеті міністрів України 14.03.2018 року наголосив, що у багатьох випадках боржники спеціально не оформлюються на офіційну роботу, щоб не сплачувати аліменти. Для них у законі передбачено новий вид впливу – суспільно корисні роботи, оплата за які буде перераховано на сплату боргу з виплати аліментів.

У випадку, якщо неплатник аліментів ухиляється від виконання суспільно корисних робіт, то згідно із статтею 325⁻⁴ КпАП постановою суду (судді) за поданням органу Державної пенітенціарної служби України, строк невиконаних суспільно корисних робіт може бути замінений адміністративним арештом. Строк арешту визначається з розрахунку, що одна доба арешту дорівнює п'ятнадцяти годинам невиконаних суспільно корисних робіт, але не може перевищувати п'ятнадцяти діб.

Вказаним вище Законом внесені зміни і до Сімейного кодексу України, які передбачають право того із батьків, з ким за рішенням суду проживає дитина, самостійно вирішувати питання щодо тимчасового виїзду дитини за межі України з метою лікування, навчання дитини за кордоном, відпочинку - за наявності довідки, виданої органом державної виконавчої служби, про наявність заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців. Така довідка видається органом державної

виконавчої служби на вимогу стягувача протягом 10 днів і дійсна протягом одного місяця з дня її видачі.

Законом #ЧужихДітейНеБуває внесені зміни до частини 9 статті 71 Закону України "Про виконавче провадження", відповідно до цих змін за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців, державний виконавець виносить вмотивовані постанови: 1) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві виїзду за межі України - до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі; 2) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві керування транспортними засобами - до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі; 3) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, - до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі; 4) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві полювання - до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі.

Відповідно до ст. 164 Кримінального кодексу України (далі – КК України) встановлено кримінальну відповідальність за злісне ухилення від сплати встановлених рішенням суду коштів на утримання дітей (аліментів), а також злісне ухилення батьків від утримання неповнолітніх або непрацездатних дітей, що перебувають на їх утриманні. Санкція статті передбачає громадські роботи на строк від 80 до 120 годин або арешт на строк до трьох місяців, або обмеження волі на строк до двох років. При цьому під злісним ухиленням від сплати аліментів на дітей слід розуміти будь-які діяння боржника, спрямовані на невиконання рішення суду (приховування доходів, зміну місця проживання чи місця роботи без повідомлення державного виконавця, приватного виконавця тощо), які призвели до виникнення заборгованості із сплати таких коштів у розмірі, що сукупно складають суму виплат за три місяці відповідних платежів.

За словами Міністра юстиції України Павла Петренка, в рамках запровадження нових засобів боротьби зі злісними неплатниками аліментів державними виконавцями Мін'юсту винесено більше 82 тисяч постанов щодо обмеження боржника у праві виїзду за межі України, майже 80 тисяч постанов щодо обмеження боржника у праві керувати транспортними засобами, а також 79 тисяч постанов щодо обмеження боржника у праві користування зброєю та праві на полювання. Окрім цього, більше 7000 боржників оголошено в розшук.

В рамках виконання вимог закону #ЧужихДітейНеБуває запущено публічний реєстр неплатників аліментів, куди потрапляють усі неплатники з боргом понад 3 місяці, не залежно від їхніх статків, соціального становища чи місяця роботи, сформовано окремі групи виконавців, робота яких сфокусована на виконанні судових проваджень саме по виплаті аліментів, створено штаби з моніторингу та контролю за станом виконання органами Державної виконавчої служби Мін'юсту рішень про стягнення аліментів.

ЗАБИРАЮТЬ БІЗНЕС? ВІДБИРАЮТЬ МАЙНО?

Сьогодні в Україні стала найактуальнішою проблема захисту права власності від незаконних захоплень нерухомого майна. Незаконне заволодіння правами на власність стало одним з негативних факторів впливу на інвестиційний клімат в Україні, на впевненість громадян України в майбутньому.

Із практики нашої роботи, відомим фактом є використання державної реєстрації як складової частини для запобігання рейдерським захопленням земель, які підривають основи інвестиційної політики в державі, знищує бізнес, порушує права українських громадян.

З метою мобільного реагування на випадки порушень прав землевласників і землекористувачів, дієвого сприяння захисту їх майнових прав та вжиття превентивних заходів протидії ймовірним рейдерським атакам, а також на виконання протокольного рішення Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 року №48 при Харківській ОДА 15 серпня 2017 року був створений відповідний оперативний штаб мобільного реагування.

З метою запобігання та протидії вказаним негативним явищам, Верховною Радою України було прийнято наступні законодавчі акти: Закон України «[Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень](#)» від 01.07.2004 № 1952-IV (в редакції від 26.11.2015 № 834-VIII), Закон України «[Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності](#)» від 06.10.2016 № 1666-VIII.

Якщо Ви виявили незаконну перереєстрацію нерухомості або бізнесу, незаконне припинення або скасування права власності, у Вас є наступні варіанти дій: написати заяву до правоохоронних органів, написати скаргу до комісії Міністерства юстиції з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації (далі – Комісія), або звернутися до суду. Тобто, у громадян існує можливість оскарження рішень, дій та бездіяльності державних реєстраторів у зазначеній сфері до Міністерства юстиції України.

Раніше була єдина можливість повернути незаконно перереєстровані майно або бізнес – звернутися до суду. Процес міг затягнутися на роки, а предмет спору не завжди повертався до законного власника. Нині існує альтернативний спосіб повернення незаконно відчуженого майна та бізнесу – звернутися до Комісії Мін'юсту.

Як оформити скаргу до Комісії?

1. Подати скаргу до Комісії Мін'юсту у встановлений законом строк (60 днів з моменту прийняття рішення, яке оскаржується або з дня, коли особа дізналася чи могла дізнатися про порушення її прав);

2. Вказати повне найменування (ім'я), місце проживання чи перебування (для фізичних осіб) або місцезнаходження (для юридичних осіб), найменування (ім'я) представника, якщо скарга подається представником;

3. Вказати реквізити рішення державного реєстратора, яке оскаржується;

4. Зазначити зміст оскаржуваного рішення, дій чи бездіяльності та норми законодавства, які порушено, на думку скаржника;

5. Викласти обставини, якими скаржник обґрунтовує свої вимоги;

6. Вказати відомості про наявність чи відсутність судового спору з порушеного у скарзі питання, який може мати наслідком скасування оскаржуваного рішення державного реєстратора та/або внесення відомостей до відповідних реєстрів;

7. Перевірити наявність підпису скаржника або його представника із зазначенням дати складання скарги. У разі подання скарги представником, додати довіреність на представництво інтересів;

8. Додати до матеріалів скарги засвідчені в установленому порядку копії документів, що підтверджують факт порушення прав скаржника внаслідок прийняття рішення про державну реєстрацію (за наявності).

Максимальний строк розгляду скарги – 45 днів. За результатами розгляду скарги Комісія готує висновок, на підставі якого Міністерство юстиції приймає рішення у формі наказу. Рішення надсилається скаржнику протягом трьох робочих днів з дня його прийняття.

Якщо Ви не згодні з рішенням Міністерства юстиції України, Ви маєте право звернутися до суду. Мін'юст не є останньою інстанцією у вирішенні питання захисту порушених прав у сфері державної реєстрації нерухомого майна або бізнесу.

За повідомленням офіційного сайту Міністерства юстиції України з метою подання скарг до Комісії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації слід звертатись за телефонами: (044)-233-65-36, (044)-233-65-19 ; (044)-233-65-22.

Відповідальність посадових осіб підприємств, установ і організацій за несвоєчасну виплату заробітної плати працівникам

Заробітна плата є найбільш дійовим інструментом активізації людського фактору і використання трудового потенціалу. Ефективність праці певною мірою визначається існуючою системою заробітної плати. Заробітна плата, як основне джерело доходів працівників, характеризує рівень добробуту всіх членів суспільства. З метою належної організації праці та матеріального стимулювання працівників нормами чинного трудового законодавства України передбачено, що **заробітна плата** - це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу. Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства, установи, організації і максимальним розміром не обмежується (ст.94 Кодексу законів про працю України).

Відповідно до ст.24 Закону України [«Про оплату праці»](#) від 24.03.1995 № 108/95-ВР заробітна плата виплачується працівникам *регулярно в робочі дні у строки, встановлені колективним договором або нормативним актом роботодавця, погодженим з виборним органом первинної профспілкової організації чи іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом (а в разі відсутності таких органів - представниками, обраними і уповноваженими трудовим колективом), але не рідше двох разів на місяць* через проміжок часу, що не перевищує шістнадцяти календарних днів, та не пізніше семи днів після закінчення періоду, за який здійснюється виплата. У разі, коли день виплати заробітної плати збігається з вихідним, святковим або неробочим днем, заробітна плата виплачується напередодні. Виплата заробітної плати здійснюється за місцем роботи. За особистою письмовою згодою працівника виплата заробітної плати може здійснюватися через установи банків, поштовими переказами на вказаний ними рахунок (адресу) з обов'язковою оплатою цих послуг за рахунок роботодавця.

Згідно із положеннями ст.117 Кодексу законів України про працю (далі – КЗпП) в разі невиклати з вини власника або уповноваженого ним органу належних звільненому працівникові сум у строки, зазначені в статті 116 цього Кодексу, при відсутності спору про їх розмір підприємство, установа, організація повинні виплатити працівникові його середній заробіток за весь час затримки по день фактичного розрахунку. При наявності спору про розміри належних звільненому працівникові сум власник або уповноважений ним орган повинен сплатити зазначене в статті 117 КЗпП відшкодування в тому разі, коли спір вирішено на користь працівника. Якщо спір вирішено на користь працівника частково, то розмір відшкодування за час затримки визначає орган, який виносить рішення по суті спору.

Порушення встановлених термінів виплати заробітної плати, виплата її не в повному обсязі, тягне за собою притягнення до адміністративної відповідальності (ст.41 Кодексу України про адміністративні правопорушення) та накладення штрафу на посадових осіб підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та громадян - суб'єктів підприємницької

діяльності в певному розмірі неоподаткованого мінімуму доходів громадян, або притягнення до кримінальної відповідальності згідно ст.175 [Кримінального кодексу України](#) за безпідставну не виплату заробітної плати громадянам більш як за один місяць, яка вчинена умисно керівником підприємства, установи або організації незалежно від форми власності чи громадянином - суб'єктом підприємницької діяльності, дане кримінально-каране діяння карається штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Міністерство юстиції України та територіальні підрозділи Державної виконавчої служби, що утворені при регіональних управліннях юстиції, здійснюють постійну роботу щодо ліквідації заборгованості по заробітній платі. За словами заступника Міністра юстиції Світлани Глущенко, починаючи з 2 квітня 2018 року Міністерством юстиції ведеться активна робота щодо ліквідації заборгованості по заробітній платі та інших виплатах, пов'язаних з трудовими правовідносинами. Для цього було створено регіональні штаби та мобільні групи для стягнення заборгованості по заробітній платі, розроблено технологічну картку для державних виконавців щодо роботи з боржниками, які перебувають у процедурі банкрутства, створено антирейтинги підприємств-боржників у всіх регіонах України, забезпечено постійну взаємодію з органами ДФС, Державною інспекцією з питань праці, Національною поліцією та органами місцевої влади. На Харківщині діє Регіональний штаб з координації, моніторингу та контролю за станом виконання відділами державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Харківській області рішень про стягнення заборгованості по заробітній платі та інших виплат, пов'язаних з трудовими правовідносинами. У межах дії кампанії по стягненню заборгованості з виплати заробітної плати працівники підрозділів Державної виконавчої служби здійснюють виїзди на підприємства, які заборгували своїм працівникам. Працівниками Управління державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Харківській області здійснені виїзди до Харківського приладобудівного заводу ім. Т.Г. Шевченка та Харківського державного авіаційного виробничого підприємства. З метою виконання зведеного виконавчого провадження про стягнення коштів з Харківського державного авіаційного виробничого підприємства «ХДАВП», було звернуто стягнення на рухоме майно боржника, яке зареєстровано за ним, а саме: легкові, вантажні автомобілі та спеціальні автомобілі. Також для стягнення заборгованості з найбільшого в Україні боржника з виплати заробітної плати – Харківського державного авіаційного виробничого підприємства – державними виконавцями описано та арештовано літак АН-24Т. Харківське державне авіаційне виробниче підприємство має борг перед своїми працівниками у розмірі 74,3 млн грн. Підприємство лідує в оприлюдненому Міністерством юстиції рейтингу найбільших боржників з виплат зарплат.

Усі дії державних виконавців у цій сфері направлені на підвищення ефективності виконання рішень про стягнення заборгованості по заробітній платі та інших виплатах, для того, щоб захистити права працівників підприємств.

Захист прав землевласників та землекористувачів від агрорейдерів у Харківській області

За ініціативи Міністерства юстиції України та Першого віце-прем'єр-міністра Кубіва С.І. уряд прийняв рішення відновити роботу антирейдерських аграрних штабів у 2018 році. Перший віце-прем'єр-міністр Степан Кубів підкреслив, що минулого року було прийняте рішення Кабінету Міністрів, яке дало можливість забезпечити правову, організаційну й технологічну основу для роботи антирейдерських аграрних штабів.

Міністр юстиції Павло Петренко нагадав, що за 3 місяці роботи у 2017 році штаби розглянули 491 звернення. «Фактично кожне четверте з них стосувалося спроб захоплення майна чи збіжжя. Завдяки роботі штабів проти рейдерів порушили 17 кримінальних справ», - додав Міністр юстиції. Важливою складовою штабів була правопросвітницька робота. Мобільні групи здійснили 1858 виїздів до віддалених сіл та надали консультації 15 тисячам громадян. Очільник Мін'юсту також зауважив, що за попередній період роботи з 15.08.2017 по 15.11.2017 року штаби визначили системні прогалини в законодавстві, які розв'язували руки рейдерам. Проаналізувавши їх, Мін'юст розробив низку ініціатив, які були схвалені Урядом. «Ми ліквідували технічну можливість проводити реєстрацію земельних «ділянок-привидів» та запровадили автоматизовану систему обміну інформацією між земельним кадастром та реєстром нерухомості. Окрім цього, ми запустили сервіс «СМС МАЯК», який дає можливість власнику контролювати будь-які спроби внести зміни до реєстру щодо своєї земельної ділянки», - повідомив Павло Петренко.

Розпорядженням голови Харківської обласної державної адміністрації від 15.08.2017 № 399 з метою забезпечення захисту аграріїв від спроб рейдерських захоплень земель і зібраного врожаю, швидкого й ефективного реагування на будь-які незаконні дії щодо протиправного захоплення майна аграріїв при Харківській обласній державній адміністрації було створено оперативний штаб мобільного реагування на випадки порушень прав землевласників і землекористувачів.

До складу вищезазначеного оперативного штабу увійшли представники Харківської обласної державної адміністрації, Головного управління Держгеокадастру у Харківській області, Головного управління Національної поліції в Харківській області, Прокуратури Харківської області, Головного управління Державної фіскальної служби у Харківській області, Головного територіального управління юстиції у Харківській області, а також представники громадських організацій.

Для належної реалізації вище вказаного рішення уряду на Харківщині у квітні цього року поновлено роботу Антирейдерського аграрного штабу. Метою роботи даного штабу є необхідність оперативного реагування на спроби рейдерських захоплень землі чи збіжжя та забезпечення доступу мешканців найвіддалених населених пунктів до якісної безоплатної правової допомоги, аби кожен житель області, був захищений від незаконних спроб заволодіння його майном.

Саме задля реалізації цієї мети, Головним територіальним управлінням юстиції у Харківській області поновлено роботу мобільних точок доступу до безоплатної правової допомоги. Фахівцями нашого Управління під час виїздів до відділених населених пунктів Харківської області надаються правові консультації на питання, що непокоять громадян. Найбільш актуальними питаннями, з якими звертаються громадяни, є питання щодо порядку укладання та розірвання договору оренди земельної ділянки, оформлення права власності на земельну ділянку, оскарження рішень та дій державних реєстраторів, реєстрації права оренди земельної ділянки тощо.

Також члени Антирейдерського аграрного штабу на Харківщині продовжують роботу за зверненнями, які знаходяться на розгляді та стосуються порушень прав землевласників під час державної реєстрації стосовно їх земельних ділянок, з метою врегулювання їх у позасудовий спосіб.

Таким чином, кількість звернень у сфері державної реєстрації прав на нерухоме майно суттєво збільшилась, оскільки начальник Головного територіального управління юстиції у Харківській області є секретарем відповідного оперативного штабу та значна кількість відповідей на звернення, що надходили на розгляд оперативного штабу, була надана Управлінням державної реєстрації Головного територіального управління юстиції у Харківській області.

ЯК ВИКОНАТИ РІШЕННЯ СУДУ?

Суд ухвалив рішення на Вашу користь, що тепер робити, як його виконати? Виконання рішення суду є невід'ємною частиною права на справедливий суд. Судові рішення є обов'язковими до виконання на всій території України (стаття 124 Конституції). Згідно з положеннями статті 129 Конституції України однією з основних засад здійснення судочинства є обов'язковість судового рішення. Як передбачено нормами Конституції України суд ухвалює рішення іменем України. Судове рішення є обов'язковим до виконання. Держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку.

Рішення суду – це акт, ухвалений іменем України, яким закінчується розгляд справи в суді. Судовими рішеннями є: ухвали, рішення, постанови, судові накази. Судові рішення є обов'язковими до виконання на всій території України.

Судове рішення допускається до виконання лише після набрання ним законної сили, тобто після апеляційного розгляду справи або після закінчення строку на апеляційне оскарження.

Судове рішення може виконуватись у добровільному або примусовому порядку. Якщо боржник відмовляється виконувати рішення добровільно, необхідно звернутися до суду, який розглядав справу, із заявою про видачу виконавчого листа. Слід знати, що для того, щоб звернути рішення суду до примусового виконання спочатку потрібно отримати виконавчий лист. За кожним судовим рішенням, яке набрало законної сили, за заявою осіб, на користь яких воно ухвалено, суд видає один виконавчий лист.

Необхідно знати, що виконавчий лист обов'язково має містити:

- 1) назву і дату видачі документа, найменування органу, прізвище, ім'я, по батькові та посаду посадової особи, яка його видала;
- 2) дату прийняття і номер рішення, згідно з яким видано документ;
- 3) повне найменування стягувача та боржника, їх місцезнаходження, дату народження боржника - фізичної особи;
- 4) реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта;
- 5) резолютивну частину рішення, що передбачає заходи примусового виконання рішень;
- 6) дату набрання рішенням законної сили (крім рішень, що підлягають негайному виконанню);
- 7) строк пред'явлення рішення до виконання.

Примусове виконання рішень покладається на органи державної виконавчої служби (державних виконавців) та у передбачених Законом України “Про виконавче провадження” випадках на приватних виконавців, правовий статус та організація діяльності яких встановлюються Законом України “Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів”.

Державна виконавча служба має свої територіальні підрозділи, що утворені при регіональних управліннях юстиції. Діяльність з примусового виконання рішень у порядку, передбаченому законом, здійснюють державні виконавці, які є представниками влади, діють від імені держави і перебувають під її захистом.

Що робити із виконавчим листом? По-перше, звернутися із заявою до державної виконавчої служби або приватного виконавця. Важливо знати, що виконавчий лист може бути пред'явлений до примусового виконання протягом трьох років. Знайти потрібний підрозділ державної виконавчої служби можна за електронним посланням: https://minjust.gov.ua/str_ust_der, а обрати приватного виконавця на: <https://erpv.minjust.gov.ua>.

Порядок примусового виконання судових рішень регламентовано спеціальним законом – Законом України «Про виконавче провадження».

На сьогоднішній час діє інститут приватних виконавців. Відтепер виконати рішення суду можна легко, зручно, без черг. Які рішення може виконувати приватний виконавець? Усі, крім рішень:

- 1) про відібрання і передання дитини, встановлення побачення з нею або усунення перешкод у побаченні з дитиною;
- 2) за якими боржником є держава, державні органи, Національний банк України, органи місцевого самоврядування;
- 3) за якими боржником є юридична особа, примусова реалізація майна якої заборонена відповідно до закону;
- 4) за якими стягувачами є держава, державні органи;
- 5) адміністративних судів та рішень Європейського суду з прав людини;
- 6) які передбачають вчинення дій щодо майна державної чи комунальної власності;
- 7) про виселення та вселення фізичних осіб;
- 8) за якими боржниками є діти або фізичні особи, які визнані недієздатними чи цивільна дієздатність яких обмежена;
- 9) про конфіскацію майна.

Другим кроком під час Вашого звернення до державної виконавчої служби буде необхідність сплатити авансовий платіж до того органу державної виконавчої служби, куди буде подано виконавчий лист (дивиться: <https://minjust.gov.ua/dep/ddvs/rekviziti-depozitnih-rahunkiv-ta-rahunkiv-dlya-avansovih-vneskiv>) або до приватного виконавця. Розмір внеску: 2 % суми, що підлягає стягненню, але не більше 10 мінімальних розмірів заробітної плати (до 37230 грн).

Авансовий внесок не сплачується у справах щодо: стягнення заробітної плати, поновлення на роботі, пенсійних, соціальних виплат, виплат та пільг дітям війни, інших соціальних виплат, доплат, соціальних послуг, допомоги, захисту, пільг; відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також смертю фізичної особи; стягнення аліментів; відшкодування майнової та/або моральної шкоди, завданої внаслідок вчинення кримінального правопорушення; у яких стягувачем є державні органи, інваліди війни, інваліди I та II груп, законні представники дітей-інвалідів і недієздатних інвалідів I та II груп, громадяни, віднесені до категорій 1 та 2 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, у разі їх звернення до органів державної виконавчої служби; у разі виконання рішення Європейського суду з прав людини.

Грошові суми, стягнуті з боржника (у тому числі одержані від реалізації майна боржника), зараховуються на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби чи рахунок приватного виконавця. За письмовою заявою стягувача - фізичної особи стягнуті грошові суми

перераховуються виконавцем на зазначений стягувачем рахунок у банку або іншій фінансовій установі чи надсилаються на адресу стягувача поштовим переказом, що здійснюється за його рахунок, крім переказу аліментних сум.

Виконавчі дії провадяться державним виконавцем за місцем проживання, перебування, роботи боржника або за місцезнаходженням його майна.

Якість виконання рішення – пріоритет Міністерства юстиції. Скаргу на державного виконавця можна подати до: начальника відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець (дивиться: https://minjust.gov.ua/str_ust_der), або Міністерства юстиції (його адреса: 01001 м.Київ, вул.Городецького, 13), або до суду.

Скаргу на приватного виконавця можна подати до Міністерства юстиції або суду.

Умисне невиконання рішення суду, що набрало законної сили, або перешкоджання його виконанню карається штрафом від 8500 грн до 17000 грн або позбавленням волі на строк до трьох років.

До особи, що умисно не виконує рішення суду (приховує доходи, змінює місце проживання чи роботи без повідомлення державного чи приватного виконавця) застосовується кримінальна відповідальність відповідно до статті 164 Кримінального кодексу у вигляді громадських робіт до двохсот сорока годин, арешт до шести місяців або обмеження волі до трьох років.

За невиконання законних вимог державного виконавця винні особи несуть адміністративну відповідальність (стаття 188-13 КпАП).